

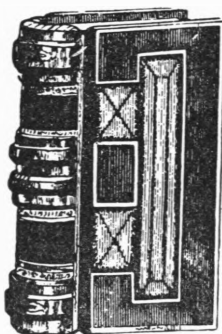
emnerne; pengene kommer delvis fra Bonn, og i de økonomiske miraklers land er alt perfekt! Der er ingen kritik nødvendig! Men i filmene fremstilles kendsgerninger, hvis baggrund bør uddybes ved diskussion. Hvorfor har f. eks. den unge mand i „Erste Begegnung“ – den bedste af filmene – allerede en bil? Hvorfor føler den unge pige sig så stærkt tiltrukket af manden med bilen? Hvorfor fordriver de unge i en anden af filmens episoder tiden med at studere billige postkort? En sekstenårig praler med eventyr, der kun har fundet sted i hans fantasi. Filmen behandler ondt, som måske mere skyldes tiden end forældrene. I ni episoder har Ernst Niederreither meget dygtigt forsøgt at skildre pigers og drenges samvær lige fra sandkassealderen til den første ungdomsforselselse. *Joachim Faber* hjalp ham med den udmærkede atmosfære i det musikalske akkompagnement, og den kendte forfatter *Paul Alverdes'* manuskript har også bidraget væsentligt til at gøre filmen vellykket. I visse henseender mindede filmen om „Menschen am Sonntag“. Den sidste episode skildrer et beundringsværdigt naturligt forhold. En ung mand og en ung kvinde er beskæftiget i et avistrykkeri, man ser dem ved arbejdet, og senere ser man dem bade. Man får virkelig en fornemmelse af alt det, man søger i kontakten med andre. En dialog om ægteskabet giver mulighed for en passage af oplysende art.

Disse film varer fra 20 til 30 minutter, og det er meningen, at der kun skal vises en pr. mødeaften, således at der bliver god tid til diskussion. De unge mennesker diskuterer som regel problemerne med megen alvor. Ganske vist finder nogle pædagoger, at film ikke er noget for ungdommen. Man må antage, at det er mennesker, som aldrig går i biografen, fordi de har en forkert forestilling om, hvad der bliver budt på. Instituttets medarbejderstab borger for produktionens alvor. Skønt man som nævnt ikke finder nogen social kritik i fil-

lene, viser de dog nye veje for den tyske dokumentarfilm; thi dokumenter er de, og udtryk for en ærlig vilje til at vække ungdommen til eftertanke, til forståelse af forskellen mellem mod og dumdristighed (som „Der Held“, der handler om unge mænds praleri over for pigerne) og til at erkende sine fejl (som „Jungens in den Flegeljahren“ af *Rudolf W. Kipp*).

At arbejdet bliver gjort med megen omhu, fremgår allerede af den kendsgerning, at man indtil nu kun har fremstillet 3 film af denne art. Pengene er der, men man bruger lang tid til planlægningen. Børn og unge er jo meget følsomme. De vil ikke belæres, man må bringe dem erkendelsen således at de på een gang bliver underholdt og belært.

Der samarbejdes med institutioner af samme art i andre lande, og instituttet er medlem af „International Council for Educational Films“, som er rådgivende for UNESCO i spørgsmål, der har med opdragelse gennem film og billeder at gøre.



Officielt

N. Cherkasov: „Notes of a Soviet Actor“.
Foreign Languages Publishing House, Moskva
1957.

Det er med stor forhåndsinteresse, at man giver sig i kast med den foreliggende publikation. *Nikolai Cherkasov* er vel den bedst kendte af vor generations sovjetrussiske skuespillere. Man husker ham især fra *Eisensteins* to magtfulde historiske epoeer „Alexander Nevski“ og „Ivan den Grusomme“. Samtidig ved man,



Cherkasov (i Danmark ofte stavet Tjerkassov) som Fyrtaarnet i „Koncert nr. 1“.

at han er en af Sovjets mest ansete og populære scenskuespillere, udnævnt til Folkets Kunstner. Man skulle derfor mene, at han kunne have adskilligt interessant at berette om de betydende kunstnere han har arbejdet sammen med, ikke mindst på film, og om skuespillerens stilling i den kommunistiske stat.

Når man har læst hans optegnelser, kan man derfor ikke føle sig andet end snydt. Det er i grunden meget lidt han har at fortælle om skuespilkunstens vilkår i Sovjetunionen og bogen efterlader ikke indtrykket af en stor scenisk personlighed. Dertil er hans udtalelser alt for almindelige og partidogmatiske, og man får et klart indtryk af, at det ikke er uden grund at han besidder magthavernes bevågenhed.

Hans bog er ikke opstået af nogen indre trang. Det er ikke fordi han har følt, at han havde noget virkeligt originalt eller centralt at sige om sin egen kunst og dens placering i det nye samfund. Hans optegnelser er tænkt som en samlet fremstilling af de svar, han i tidens løb har givet på de utallige spørgsmål, han har fået fra sin tilsyneladende store beundrerskare.

Han har delt bogen i to afsnit, det første omhandlende hans egen karriere, det andet behandlende mere almene spørgsmål i forbindelse med skuespillerens kunst.

Selv begyndte Cherkasov med at ville være operasanger. Han beundrede voldsomt Sjaljapin. Han kom dog over i varietéen og fik i midten af tyverne som ganske ung stor succes med et nummer sammen med to andre. Trioen fremstillede Fyrtaarnet, Bivognen og Chaplin. Cherkasov var Fyrtaarnet. Denne akt var så populær, at han beholdt den på sit program i 13 år lige til han gav den på film i 1938 i „Koncert nr. 1“. Inden den tid var han dog gået over i det seriøse teater, hvor han spillede en lang række roller, som

han omhyggeligt gør rede for. Skønt han som skuespiller er en stor karakteriseringskunstner mærker man dog intet til denne evne hos ham qua skribent. Han skriver meget vagt og uden evne til at holde personer eller episoder fast, og hver gang man er inde på interessant grund, forlader han den snart. Der er meget få kritiske ord i bogen, de mennesker, han ikke har kunnet lide, har han tilsyneladende udeladt. Selv *Eisenstein*, hvem han dog i første række skylder sin filmberømmelse, bliver kun omtalt ganske kort. Man synes dog at ane, at han ikke har brudt sig om ham, vel sagtens fordi Eisenstein regnede sig selv for den vigtigste person i sine film. „Ivan den Grusomme“ finder Cherkasov i overensstemmelse med den officielle mening ikke helt vellykket.

Iøvrigt bemærker man, at han overhovedet ikke omtaler indsatser i det klassiske repertoire, og man får indtryk af, at han aldrig har spillet i en klassisk rolle. Dette er vel næppe rigtigt, men for Cherkasov er skuespilkunstens mening at udbrede kommunismen, og han har følgelig følt sig mest lykkelig ved at fremstille de sovjetiske helte. I denne forbindelse polemiserer han lidt klunget mod de kritikere, der finder, at en skurk er en bedre dramatisk figur end en helt, der bliver alt for enstregt.

Betragtningerne over skuespillerens håndværk og samarbejdet med instruktører, fotografer og andre indeholder ikke noget, som man ikke har hørt mange gange før, og når man hele tiden vil give alle deres rimelige andel, bliver det svært at få sagt noget som helst prægnant. Det der præger bogen hele vejen igennem er en sådan tandløshed, at man til sidst ville give meget for at se en blive rakt ned på god vesteuropæisk maner. For de, der kan holde en sådan spejdermentalitet ud en hel bog igennem er der naturligvis enkelte lyspunkter. Andre kan roligt springe den over.

Ib Monty.